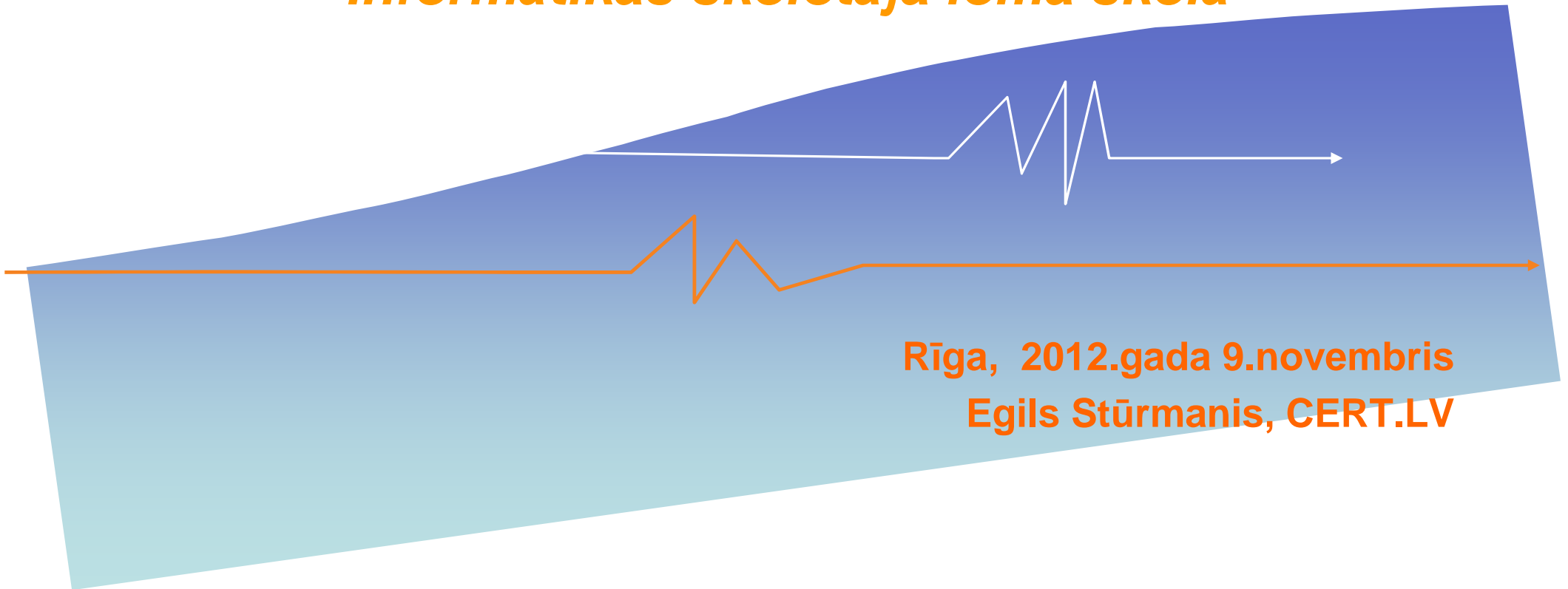

real-IT-āte
virtuālajā vidē

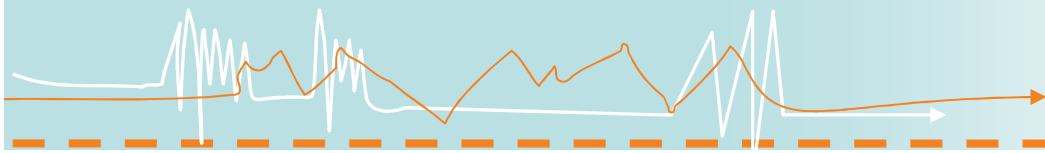
--- Informātikas skolotāja loma skolā ---

Rīga, 2012.gada 9.novembris
Egils Stūrmanis, CERT.LV

Saturs

- Informācijas sabiedrības veidošanās
- CERT.LV (Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūcija)
- Informācijas drošība
- Informācijas tehnoloģiju drošības noteikumu mērķi
- Ministru kabineta noteikumi Nr.175
- Atbildība par IT drošību skolā
- Pedagoģa darba pienākumu apraksta paraugs
- Informācija par IT drošību

CERT.LV

levads

Informācijas sabiedrības veidošanās

- Sabiedrības “**INTERNETIZĀCIJA**”.
- Individīds informācijas sabiedrībā.
- Privātuma apdraudējums – arvien būtiskāks drauds personīgajai drošībai.
- Zināšanas par to, kā aizsargāt informāciju par sevi, veicina personīgo drošību.
- Skolnieku un skolotāju zināšanas par to, kā aizsargāt skolas informāciju, veicina drošību skolā.

Interesanta statistika 2011.gads

Pasaulē saskaņā ar Pingdom datiem

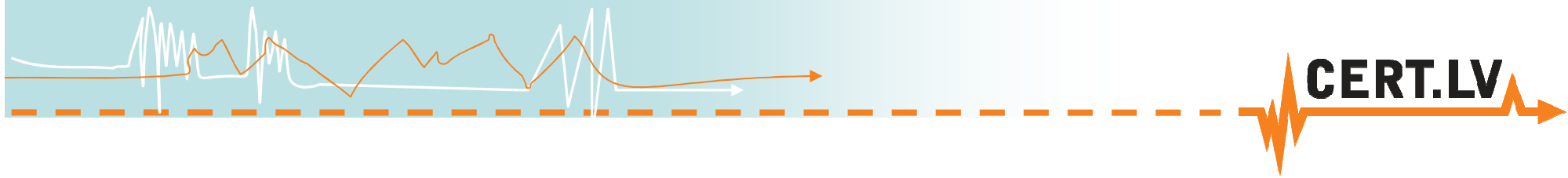
- 2,1 miljards interneta lietotāju
- 3,146 miljardi e-pasta adrešu
- 71% datu plūsmas – mēstules
- 0,39% e-pastu – ļaundabīgi
- 555 miljoni tīmekļa vietņu
- 2,4 miljardi sociālo tīklu kontu

Eiropā

- 476,2 miljoni (~55%) cilvēku lieto Internetu

Latvijā saskaņā ar Latvijas Interneta asociācijas datiem

- 1,47 miljoni (~70%) iedzīvotāju lieto Internetu
- 1,208 miljoni (~58%) iedzīvotājiem ir konts draugiem.lv

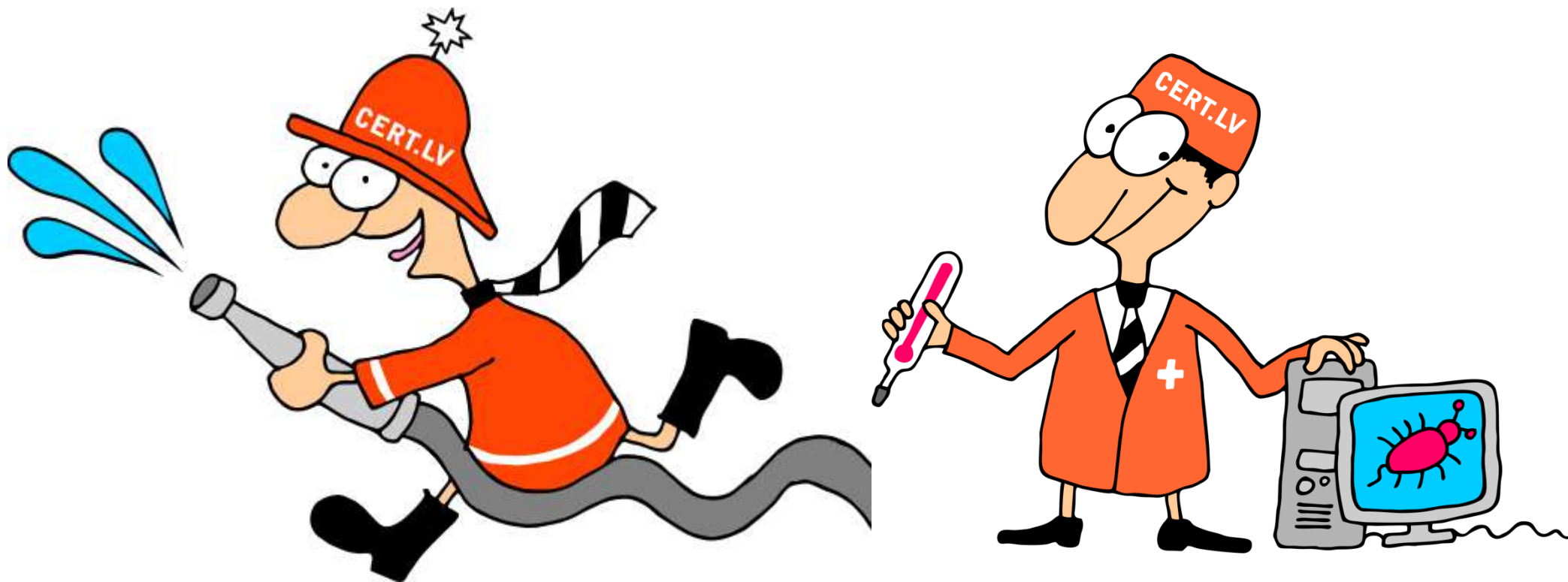
CERT.LV

- Darbojas saskaņā ar “Informācijas tehnoloģiju drošības likumu” kopš 2011.gada 1.februāra.
- Darbības uzdevum un tiesības tiek deleģētas Latvijas Universitātes aģentūrai “Latvijas Universitātes Matemātikas un informātikas institūts”.
- Finansēta no valsts budžeta.
- Visi pakalpojumi ir bezmaksas.
- **Misija: “Veicināt IT drošību Latvijā”.**

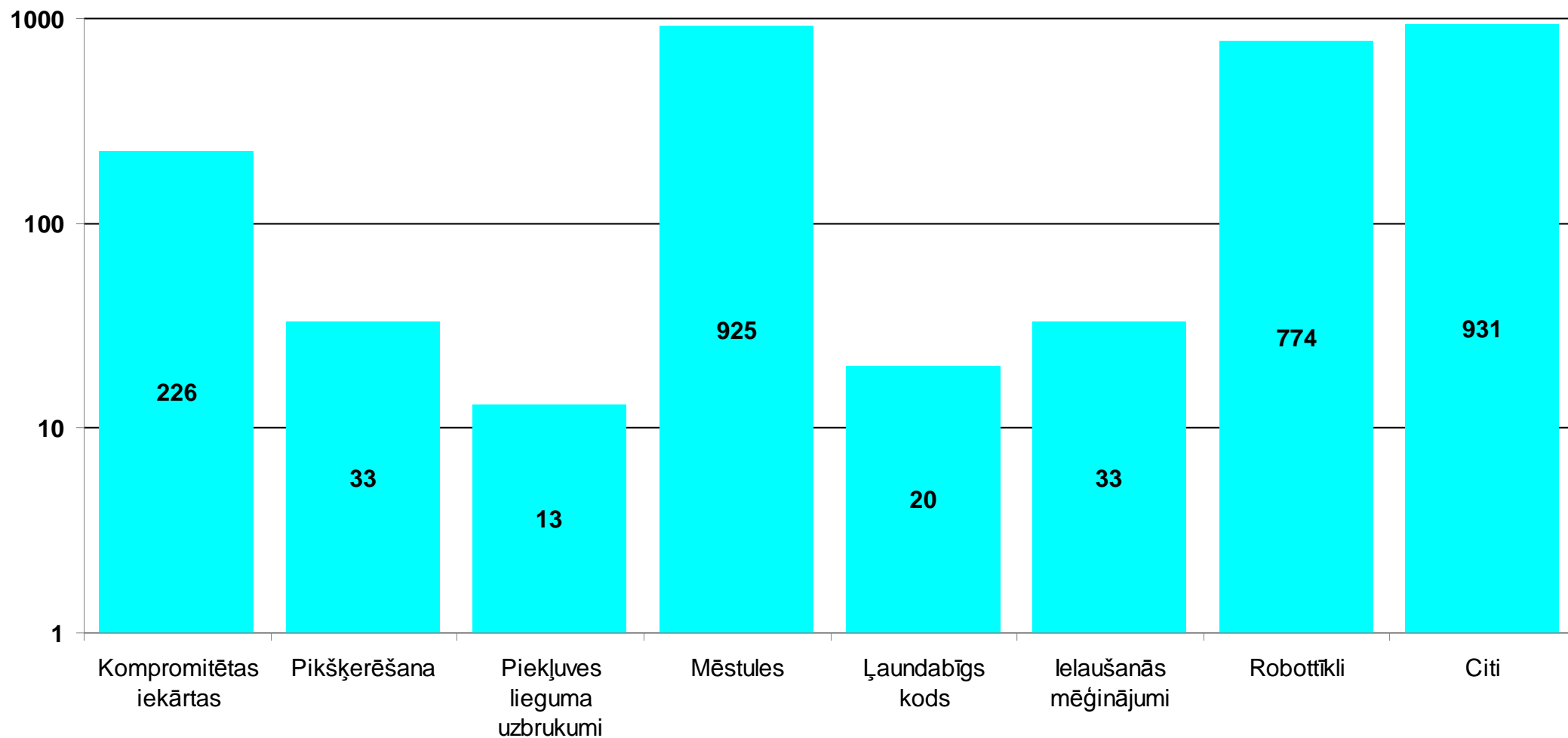
CERT.LV

- “Ģimenes ārsts” un “ugunsdzēsējs” e-vidē

Datorvīrusi un ļaunprātīga koda programmas

CERT reģistrētie augstas prioritātes incidenti: 2012.gada 1.janvāris - 31.augusts

Informācijas drošība

- Informācijas drošība nozīmē informācijas un informācijas sistēmu aizsargāšanu no **neautorizētas piekļuves, izmantošanas, publiskošanas, tās pieejamības traucēšanas, pārveidošanas vai iznīcināšanas.**
- Informācijas drošības galvenais mērķis: aizsargāt un nodrošināt informācijas **konfidencialitāti**, **integritāti** un **pieejamību**.
  - Informācijas **integritāte** – raksturo, cik lielā mērā informācija ir pilnīga, patiesa, precīza un aktuāla;
  - Informācijas **pieejamība** – raksturo to, vai lietotāji var piekļūt nepieciešamajai informācijai ne vēlāk kā noteiktā laikā pēc informācijas pieprasīšanas brīža;
  - Informācijas **konfidencialitāte** – raksturo to, cik lielā mērā informācija ir pieejama tikai šīs informācijas saņemšanai paredzētajiem lietotājiem.
- Informācijas drošība ir iespējama, vienīgi pastāvot noteiktiem nosacījumiem un tās aizsardzības nodrošināšanai izvēlētai metodikai.

Informācijas tehnoloģiju drošības noteikumu mērķi

- Apliecināt skolas vadības apņemšanos nodrošināt iestādē resursu drošību, lai nodrošinātu to integritāti, pieejamību un konfidencialitāti;
- Nodrošināt skolā vienādu un sistemātisku pieeju informācijas tehnoloģiju drošības jautājumu risināšanā;
- Panākt skolēnu un skolotāju izpratni par nepieciešamajiem informācijas tehnoloģiju drošības jautājumiem;
- Būt par pamatu nepieciešamo procedūru, instrukciju un citu nepieciešamo drošības dokumentu izstrādē un ieviešanā.

Ministru kabineta noteikumi Nr.175 (izvilkums)

- Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības mācību priekšmetu standartiem
  - Mācību satura komponente:
“Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pamatjēdzieni”:
    - Informācijas drošība datorā
    - Autortiesību jēdziens
    - Antivīrusu programmas
    - Datu lejupielādes, augšupielādes
    - Datu šifrēšana
    - Apdraudējumi internetā
    - Elektroniskais paraksts
    - Atkarība no datorspēlēm
    - Tīmekļa ētika

Atbildība par IT drošība skolā

- Direktors
- Direktora vietnieks informātikas jomā
- Informātikas skolotāji
- Skolnieki (ir atbildīgi par noteikumu ievērošanu)

Pedagoga darba pienākumu apraksta paraugs

Direktora vietnieks informātikas jomā - darba pienākumi

- Plānot un nodrošināt informācijas tehnoloģiju apguvi
- Organizēt datortehniku profilaktisko apkopi un remontu, nodrošināt informātikas kabinetu uzturēšanu darba kārtībā
- Uzturēt datorprogrammu fondu un organizēt jaunu programmu iegādi
- Veidot, uzturēt un sistematizēt izglītības iestādes datu bāzi
- Nodrošināt interneta pieslēgumu
- Koordinēt un nodrošināt e-klases darbību
- Uzturēt un papildināt izglītības iestādes mājas lapu internetā
- Nekavējoties ziņot izglītības iestādes vadītājam, tiesībsargājošajām institūcijām, veselības aizsardzības iestādēm un bērnu tiesību aizsardzības institūcijām par gadījumiem, kad konstatēta emocionāla vai fiziska vardarbība pret izglītojamo izglītības iestādē vai ārpus tās

Informācija par IT drošību

Vai esi Interneta profiņš?

Apdomā pirms publisko attēlus internetā!

Padomā, vai šie attēli neaizskar un nekaitē Tev, Taviem draugiem, klasesbiedriem, vecākiem vai jebkurai citam cilvēkam, kas attēlots fotogrāfijā. Pēc tam, kad attēls ir „ielikts” internetā, to vairs nevar izcināt vai padarīt par nebijušu.

Lieto drošas paroles!

Katram portālam izmanto citādāku paroli. Veido to pietiekami sarežģītu, lai to nevarētu uzminēt pat tie cilvēki, kas Tevi labi pazīst!

Nesarunā tikšanās ar tīklā satiktajiem paziņām!

Atceries, ka tīklā satiktie cilvēki ne vienmēr ir tie, par ko izliekas! Sargā sevi, lai neviens nevar nodarīt Tev pāri! Nepiekrīti tikties ar nepazīstamiem cilvēkiem nomalās vietās, kur nav neviena, kas nepieciešamības gadījumā varētu Tev palīdzēt.

Neraksti aizskarošus komentārus!

Cilvēki, kas aizvaino citus, paši jūtas nelaimīgi. Taču, aizvainojot citus, neviens laimīgāks nekļūst. Nesāpini apkārtējos! Esi iecietīgs pret citu viedokli, dzīvesveidu, dzīves uzskatiem.

Neatklāj datus par sevi nepazīstamiem cilvēkiem!

Nebūt ne visi, ko Tu saticie virtuālajā vidē, ir tie, par ko uzdodas. Bieži vien ļaundari slēpj savu patieso seju, lai vieglāk piekļūtu Tev, Taviem radiem un draugiem. Jo vairāk Tu par sevi atklāsi, jo vieglāk viņi varēs nodarīt Tev pāri reālajā dzīvē. Neatklāj, kā Tevi sauc, kur Tu dzīvo, kas ir Tavi vecāki vai kādas mantas Tev ir mājās.

CERT.LV

Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūcija

Vai esi Interneta profiņš?

- Par IT drošības incidentiem var ziņot [CERT.LV - cert@cert.lv](mailto:cert@cert.lv)
- IT drošības izglītošanas portāls - www.esidross.lv
- CERT.LV mājas lapa - www.cert.lv

Mēstules nav vēstules!

Ignorē mēstules, ko saņem no nepazīstamiem cilvēkiem. Neatsaucies to „vilinošajiem” piedāvājumiem. Visbiežāk tie ir mēģinājumi izkrāpt Tavu naudu. Mēstules var izfiltrēt, un par tām var sūdzēties.

Darbības internetā nav anonīmas!

Tavas darbības internetā nav anonīmas! Vajadzības gadījumā tām var izsekot gan skolotāji, gan vecāki, gan likumu sargājošas iestādes.

Rūpējies par datora veselību!

Neinstalē nezināmas izcelsmes programmas datorā, ko Tu lieto. Programma ļoti viegli var “izlikties” par spēli, bet patiesībā būt vīrusu, kam Tu pats paver ceļu uz savu datoru.

Ja Tu:

- saņem nepatīkamas, aizvainojošas vēstules internetā,
  - esi saskāries ar nepatīkamiem materiāliem internetā,
  - esi pamanījis aizdomīgas darbības internetā,
  - esi satraukts par savu drošību internetā,
- pastāsti par to saviem vecākiem vai kādam citam no pieaugušajiem, kam uzticies! Vari zvanīt Bērnu un jauniešu bezmaksas uzticības tālrunim 116111 vai rakstīt uz: zinojumi@drossinternets.lv vai abuse@cert.lv

CERT.LV

Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūcija

Portāls - www.esidross.lv

Uzmanību! Saskaņā ar CERT.LV datiem, Jūsu dators ar IP adresi 255.255.255.252 ir inficēts ar datorvīrusu! [Vairāk informācijas](#) (X)

*Mēs atbildam par savu drošību
informācijas tehnoloģiju laikmetā*

Mājas Darbā Publiskās vietās Ieteikumi Par drošību Pasākumi Notikumi pasaulē

Tēmas

- Ap un par drošību (23)
- Darbā (16)
- Ieteikumu lāde (23)
- Mājās (24)
- Notikumi pasaulē (1)
- Pasākumi un notikumi (6)
- Publiskās vietās (16)

Saišu lenta

- Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūcija – CERT.LV
- LR Satiksmes ministrija
- LV CSIRT iniciatīva
- Net-Safe Latvia Drošāka interneta centrs

Publikāciju kalendārs

maijs 2012

Populārākie krāpšanas veidi internetā

Būtu jau labi, ja īstajā brīdī vienmēr varētu bez šaubībām pateikt šos vārdus. Vienkārši saprast, ka kāds cenšas Jūs apkrāpt...

AKTUĀLIE RAKSTI

Lai arī lūdzam mājaslapā

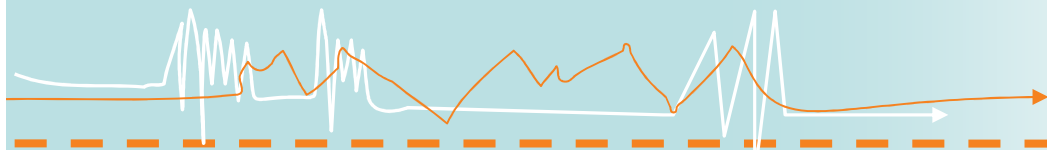
ESI DROŠS!

Šī mājaslapa ir paredzēta ikvienam, kurš rūpējas par sava datora drošību un savu drošību internetā. Mājas lapu uztur Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūcija (CERT.LV) un tajā informācijas tehnoloģiju speciālisti no LV-CSIRT iniciatīvas grupas sniedz padomus, dalās pieredzē, kā arī ir gatavi atbildēt uz Jūsu jautājumiem par Jūsu datora drošību un Jūsu drošību internetā.

Jaunākie raksti

- Populārākie krāpšanas veidi

Portāls - www.drossinternets.lv

DROSS
INTERNETS.LV

PAR MUMS

DROŠĪBA
INTERNETĀ

PĒTĪJUMI

KONKURSI

DROŠĀKA
INTERNETA DIENA
2012

E-PRASMJU
NEDĒĻA 2012

KONTAKTI

LV EN RU

BĒRNIEM
UN
JAUNIEŠIEM

VECĀKIEM
UN
SKOLOTĀJIEM

ZIŅOT!

TĀLRUNIS 116111

Sākumlapa

Sākumlapa

01 JŪ '12

1. jūnijs - Starptautiskā bērnu tiesību aizsardzības diena!

Mums katram ir tiesības un pienākumi! Viss, kas uz mums attiecas reālajā dzīvē attiecas uz mums arī internetā – šodien visiem tiek atgādināts, ka arī bērniem ir tiesības – uz brīvu, drošu un pavisam foršu bērību!

Visā pasaulē, un, protams, arī Latvijā šodien notiek dažādi pasākumi gan Rīgā, gan reģionos! Par šodien notiekošajiem pasākumiem lasiet šeit >>>

Ir 1. Jūnijs – tāpēc visiem skolniekiem (:kuriem nav eksāmenu laiks:) – sveiciens vasaras brīvdienas uzsākot! Un tiem, kuriem ir eksāmenu laiks – veiksmi un izturību!

Sīkāk...

17 MAI '12

17.maijs - starptautiskā Uzticības Tālrugu diena!

KO DARĪSI VASARĀ?

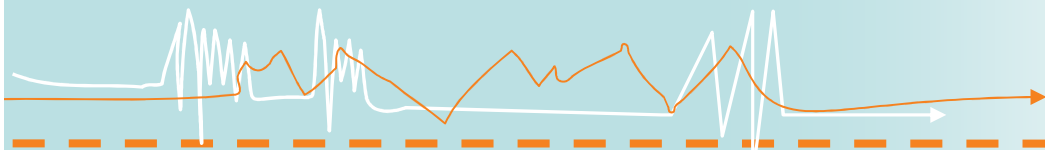
- dators, internets, dators...
- uz laukiem ravēt dobies
- pa nometnēm
- kādas brīvdienas? jāstrādā!
- vienkārši atpūties

BALSOT!

Microsoft

Valsts policijas mājas lapa jauniešiem – www.sargi-sevi.lv

VALSTS POLICIJAS MĀJAS LAPA JAUNIEŠIEM
par drošības un prevencijas jautājumiem

2012. gada 12. jūnijs [Lapas karte](#)

Aktualitātes [Ziņas](#) [Par portālu](#) [Atkarības](#) [Savstarpējās attiecības](#) [Mājās](#) [Uz ielas](#) [Sabiedrība](#) [Ceļa satiksmē](#) [Tava atbildība](#) [Tava nākotne](#) [Uzmanību! Bīstami!](#) [Drošība internetā](#)

TOP 10 droša un atklāta čata un interneta profila veidošanas ieteikumi
10 potenciālā varmākas pazīmes
Videoklipi
Ziņo par pārkāpumiem internetā!

[Tweet](#) <0

Ziņo par pārkāpumiem internetā!

Ja Tu saskaries ar pārkāpumiem internetā, Tev ir tiesības par to ziņot!

Kas ir pārkāpums internetā?

Dažādi cilvēka cieņu aizskaroši materiāli, kuros atbalstīta vai parādīta cietsirdīga rīcība, vardarbība, erotika, pornogrāfija, rasisms un tamlīdzīgi materiāli, tostarp attēli, kurus uzlūkojot, tie Tev liek justies neveikli. **Informācija, kurai, Tavuprāt, nebūtu jābūt brīvi pieejamai ikvienam!**

Tev ir tiesības ziņot par nelegālu saturu!

Saskaņā ar LR normatīvajiem aktiem nelegāls saturs ir:

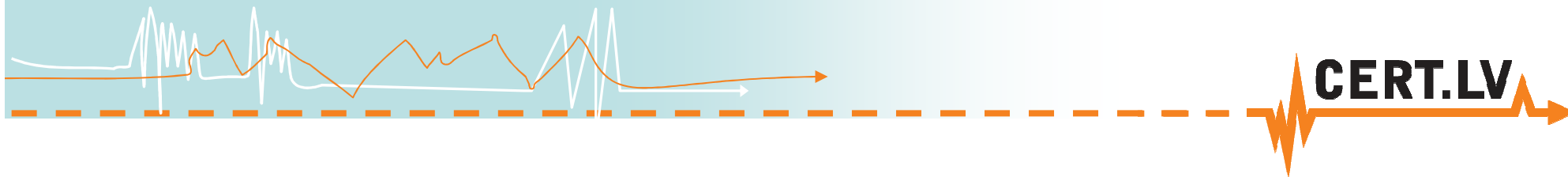
tāds materiāls, kas satur klajas vardarbīgas ainas; pornogrāfija, kas ir brīvi pieejama jebkurai vecuma grupai, proti, tīmekļa vietne ar pornogrāfisku/erotisku saturu, pirms kuras atvēršanas nav izvietots brīdinājums par attiecīgo saturu, kā arī vecuma „18+” apstiprinājums; tāds pornogrāfisks materiāls, kas satur bērnu pornogrāfiju – erotiskas/pornogrāfiskas darbības ar personu, kas nav sasniegusi 18 gadu vecumu, dzimumtieksmes apmierināšanu ar dzīvniekiem, mirušiem cilvēkiem vai citā pretdabiskā veidā.

Tev ir tiesības ziņot:

ja kāds Tev izsaka nepiedienīgus un seksuāla rakstura piedāvājumus;

Diskusijas [Balso!](#) [Viesu grāmata](#) [Atbildes uz projekta "Jaunieši pret narkotikām" jautājumiem](#) [Galerijas](#) [sargi-sevi.lv iesaka](#)

[Join the conversation](#)

Paldies par uzmanību!

<http://www.cert.lv>

cert@cert.lv

egils.sturmanis@cert.lv

Prezentācijā daļēji izmantoti Centrālās Statistikas pārvaldes materiāli.

Prezentācijas saturs sagatavots Latvijā, izmantot Wikipedia publicētās definīcijas, publikācijas interneta medijos un ņemot vērā autoru personīgo izpratni informācijas drošības un datu aizsardzības jautājumos.

